



Із розмови двох янголів

(Замість передмови)

Слухай... уяви собі: глуха ніч... на чорному небі красується повня... сяйво запаленого ліхтаря злегка освічує мокру від дощу бруківку... під ліхтарем — Він і Вона... Уявляєш? А ще — звучить Музика. Усе це разом — то є Рондо¹. Осіннє Рондо місячної ночі, що повторюється знову і знову. Ти чуєш? Дивовижно, правда? Що може бути ліпше за це виняткове єднання?.. Ти їх бачиш? Які вони милі, правда? Так любо дивитись на них... Але... що це? Чи хто?! Якась незвідана химерна сила неначе шкребеться крізь усю цю красу і благодать, щоб розтоптати, знищити, занапастити те світле й чисте, що звучить у Рондо... Нашо це потрібно їй? Либонь, живиться тим, що руйнує все справжнє і прекрасне, і лиш тому продовжує існувати? А... котра година?.. Може, то не ніч? Не ніч, а день насправді, просто темно як уночі... Хто би сказав, котра тепер година?.. Просте, здавалось би, питання губиться в мороці, і відповіді не знайти нізащо

¹ Рондо (від фр. *rondeau* — «коло», «рух колом») — музична форма, для якої характерне кількаразове повторення основної теми, що чергується з епізодами різноманітного змісту.



у цьому житті... У цьому? Що значить «у цьому»? Яке ж іще може бути життя?.. Хтозна, якесь *інше*... Слухай, а що то за вулиця? Зовні схожа на вузеньку, затишну львівську вуличку, але... щось не те із нею. Якесь вона *не така*, ця вуличка. Неначе мертва... так... звісно, мертва: будинки сірі і закинуті, замість вікон зяють нерівні діри, а в них — примарна чорнота... Дерева тут теж мертві. Голі й мертві... Ліхтар сьез... Що стало з вулицею? Мабуть, химерна сила вдерлася сюди і зруйнувала всю красу... А що нині за пора? Ніби схоже на весну. Так, це точно весна, на деревах — квіти. Якись вони чудні й так неприродно звисають із гілля... Так, нині весна. Однак... чому таке гостре відчуття осені? Звідки воно? Уже навіть чути її запах — запах осені... І листя сухе зашурхало під ногами... Як же боляче від цього шурхання... Чи то насправді не листя? Що це за звуки?.. Щось вони нагадують... але що?.. Не можу збагнути... Гм. Дивно все це... Дивись, квіти на деревах скручуються! Що це з ними? Утім... дерева ж мертві, отже, і квіти мусять бути неживі... Та-а-ак, оце-то місцина... І як сюди занесло цю безталанну? Чому поряд Неї немає Його? Немає Його і їхньої Музики! Є лиш Вона... наодинці з цією химерою. Рондо місячної ночі зруйновано вщент... Слухай, але ж Вона виплутається з усього цього безумного плетива, так уміло зведеного химерою?! Химерою... То вона є чи її не існує насправді? Хтозна... Може, все це лиш марево... А Вона... Вона сильна, то я знаю точно. Утім... передбачити будь-що важко, бо ця химера теж сильна. Та й руйнувати значно легше...



Розділ I

Львів. 1891 рік

Весною до Степана прийшло кохання. Воно вибухнуло в його серці так раптово й неждано, як грім серед ясного сонячного неба. Все почалося з музики. Яюсь по обіді він викроїв трохи часу для прогулянки. Бо справ завжди купа, а тут така весна буяє! Поволі чимчикував вуличками міста й насолоджувався дивом, дарованим весною. Аж раптом слух уловив чарівну музику, що линула десь звіддалік. Хтось виконував на фортепіано Шопена. Степан забув про все на світі: куди йшов, про що думав шойно, ушент стерлись із пам'яті проблеми, які діймали його останнім часом, — і шодуху помчав до тієї вулиці, звідки линула музика.

Він підійшов ближче, до самого паркану, за котрим височів невеличкий двоповерховий будинок, красиво обплетений виноградною лозою і щедро обсаджений перед фасадом тюльпанами. Одне з вікон другого поверху було прочинене, і саме звідти лунала музика.

Парубок став у тіні дерева, заплющив очі й з насолодою поринув у дивовижні мелодії, що відтворювались клавішами інструмента. Він обожнював музику: коли слухав її,



здавалось, душа возносилась десь у небеса й парила в благодаті, понад усім земним і несуттєвим.

То музикувала панянка, він точно це знав. Так може музикувати лише жінка — трепетно й обережно, душею відчуваючи і проживаючи кожну ноту, кожен звук.

Степан не може сказати точно, скільки там пробув — здавалось, цілу вічність, аж поки не стихла музика. Та йти не збирався. Він мусить побачити ту, хто так нещадно покряла його душу дивними мелодіями! Мусить!

Немов у відповідь на благання його серця, вікно розчинилось навстіж, і в ньому з'явилась юна особа жіночої статі років сімнадцяти у світло-блакитному вбранні. Лиш тільки він глянув на неї — серце защемило так, наче в нього справді влучила стріла Амура.

Це була така краля! Справжня Богиня краси! Її чорні, як смола, локони гойдалися від кожного поруху, наче натягнені пружини, обличчя палахкотіло якимось винятковим світлом, здавалось, найясніша зоря спустилась з небес, аби осяяти її образ.

Степан зачаровано дивився на кралу, і серце запекло в грудях, наче розжарений на вогні шмат заліза.

— Сестричко! Ходи ж до мене швидше, люба, скажу тобі щось! — окликнула вона приємним дзвінким голоском — точно свіжий струмок полився на Степанову душу.

— Чекай, Софіє, зараз прийду! — гукнуло у відповідь дівча років десяти, яке колихалось на гойдалці.

Панянка постояла у вікні, виглядаючи на сестру й, зачинивши його, зникла.

Софія... Яке ж славне ім'я!

Степан провів поглядом дівчинку, яка зіскочила з гойдалки й побігла, весело підстрибуючи, додому. Замріяно



потупцявши ще якийсь час під деревом і згадавши нарешті про справи, він пішов своєю дорогою.

Направду, справ він мав цілу купу: статтю про будівництво електростанції¹ треба здати редактору до кінця робочого дня. А писати її він ще й не починав, хоч був на будівництві кілька днів тому. Окрім того, мусить забігти до професора Конопенка з Наукового товариства. Той обіцяв йому дати можливість послухати одну з його доповідей. Теми, які підіймав у своїх працях Конопенко, Степана хвилювали. Він хотів узяти інтерв'ю в професора й розлого написати про його діяльність. І хоч такого завдання Степанові редактор не давав, проте парубок дуже цього прагнув. Він був переконаний, що тема збереження довкілля завжди актуальна й потрібна. А цими днями до Львова приїздить Іван Франко, буде лекцію читати². Він мусить потрапити на неї, бо глибоко поважає цього письменника.

Спершу Степан побіг до редакції, щоб швидко написати і здати запланований матеріал. А вже потім помчав до Наукового товариства. Попри навантаження роботою, у думках постійно зринав образ кралі Софії, що музикувала Шопена. Її миле личко, легкі порухи рук, волосся картинками спливали перед його очима, а дзвінкий приємний голос лунав, здавалось, десь зовсім поряд. Це добряче відволікало, проте відчуття були приємними та теплими.

¹ У 1891—1894 рр. на березі річки Млинівка біля збігу вулиць Пелчинської (тепер вул. Вітовського), Коперника та Вулецької (тепер вул. Акад. Сахарова) були збудовані перша львівська електростанція постійного струму потужністю 400 кінських сил (що відповідає сучасним 300 кВт) і трамвайне депо для розташування перших львівських трамваїв.

² 26 квітня 1891 року Іван Франко прочитав у Львові лекцію на тему «Сила землі в сучасному романі».